

Uropygialkirtlen

Uropygialkirtlen som sidder på overgumpen udskiller forskellige, primært olieagtige stoffer og duftstoffer. Funktionen af disse stoffer er ikke endeligt afklaret, men de har formodentligt flere funktioner. I forbindelse med uropygialkirtlen sidder ofte nogle fjertotter, som bliver fugtet af de udskilte stoffer.

I fosterstadiet har alle fuglearter uropygialkirtler, størstedelen af arterne bevarer uropygialkirtlen, men hos nogle grupper mistes disse hos de voksne fugle eller bliver mere eller mindre rudimentære. Det gælder f.eks. strudse og emuer.

Der er foreslået fem hovedfunktioner for de udskilte stoffer.

1. Den vandafvisende effekt af de olieagtige stoffer (denne effekt er dog nok begrænset i forhold til fjerenes mikrostruktur)
2. Den "smørende" effekt af de olieagtige stoffer som holder faner og bifaner smidige
3. Antibiotisk effekt af stofferne til bekæmpelse af bakterier og svampe der kan nedbryde fjernes kitin
4. Føde til fjermider (commensaler) der desuden æder bakterier og svampe, og derved hjælper med til at beskytte fjerdragten
5. Udskillelse af duftstoffer (pheromoner) der har betydning for artsgnkendelse, individuel genkendelse, kønsbestemmelse, og i social adfærd

Til venstre ses uropygialkirtlens placering på overgumpen hos skarv. Selvom skarvens alleryderste fjerlag gennemblødes når den dykker har den alligevel en funktionel uropygialkirtel, så det i dens tilfælde nok ikke er den vandafvisende effekt der er den vigtigste

Til højre ses troldand hun der med næbbet fordeler uropygialkirtlens udskilte stoffer over fjerdragten.

